

2016

Vydanie: 13.1.2016

Michal Hudec

Veronika Sepová

CENOVÁ DEREGULÁCIA DODÁVKY ELEKTRINY A ZEMNÉHO PLYNU

Prieskum názorov medzi dodávateľmi a popis problematiky

Upozornenie

Túto správu vypracoval kolektív spolupracovníkov spoločnosti energy analytics, s.r.o. ako svoj interný materiál, ktorý je publikovaný verejne cez oficiálne webové sídlo www.energyanalytics.sk.

Tvorba textu a grafických materiálov boli realizované s maximálnou odbornou starostlivosťou. Spoločnosť energy analytics, s.r.o. ani kolektív autorov nepreberajú zodpovednosť za použitie údajov uvedených v tejto správe a z toho vyplývajúcich dôsledkov.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto správy nesmie byť použitá komerčným spôsobom bez predošlého písomného súhlasu energy analytics, s.r.o alebo kolektívu autorov.

© 2016 energy analytics, s.r.o.

OBSAH

Resumé	4
Prieskum názorov medzi dodávateľmi	7
Metodika	7
Základné zistenia dotazníkového prieskumu	7
Súvislosti: Cenová regulácia dodávky elektriny a zemného plynu	14
Cenová regulácia v elektroenergetike a trhové podiely	15
Cenová regulácia v plynárenstve a trhové podiely	17

Resumé

Cenovú reguláciu na dodávku elektriny a plynu dnes uplatňuje presná polovica členských krajín Európskej únie. Na druhej strane, vytváranie jednotného trhu EÚ s energiami znamená i harmonizáciu pravidiel, ktoré sa na národných trhoch uplatňujú. V tomto kontexte je potrebné pripomenúť, že Európska komisia viac razy odporučila členským krajinám EÚ nemonopolnú činnosť dodávky elektriny a plynu deregulovať.

Na Slovensku je téma regulácie aktuálnou aj pre proces prípravy novej regulačnej politiky pre regulačné obdobie 2017 - 2021. Verejné pripomienkovanie oficiálneho návrhu skončilo v závere uplynulého roka 2015. Následne sa regulačné orgány budú musieť vysporiadať so vznesenými pripomienkami, pričom schválenie regulačnej politiky sa očakáva do marca 2016.

V kontexte návrhu regulačnej politiky je potrebné upozorniť, že obsahuje aj zmienku o uplatňovaní cenovej regulácie na dodávky komodít zraniteľným odberateľom i v nadchádzajúcom regulačnom období, v ktorom sa však majú vytvoriť podmienky na budúcu dereguláciu.

Na druhej strane, otázka cenovej deregulácie sa otvára opakovane, a to nielen zo strany samotných regulovaných subjektov - dodávateľov, ale aj na pôde viacerých odborných konferencií. V ostatnom období sa tiež k téme organizovalo niekoľko verejných debát mimo pôdy energetiky.

Tento dokument si kladie za cieľ prispieť do širšej verejnej diskusie k téme deregulácie. Jeho hlavným prínosom je zber a vyhodnotenie názorov regulovaných subjektov - dodávateľov.

Zovšeobecnene možno konštatovať, že regulácia plní úlohu ochrany spotrebiteľa tam, kde neexistuje trh, resp. kde pre objektívne ekonomické dôvody by bolo neefektívne trh vytvárať (napr. v činnosti prevádzkovateľov energetických sústav a sietí). Činnosť dodávky elektriny a plynu sa však medzi monopolné činnosti nezaraďuje.

Na cenovú reguláciu sa tiež možno pozrieť aj cez tézu kontroly štátu nad koncovými cenami energií. Nie je potrebné pripomínať, že neodôvodnene vysoké koncové ceny by mali negatívny sociálny dopad na bežných spotrebiteľov. Súčasne si však treba položiť otázku, či všetky domácnosti reálne potrebujú ochranu formou cenovej regulácie a či nie je vhodné jednotlivé skupiny domácností kategorizovať, a to aj s ohľadom na budúce kritériá tzv. energetickej chudoby. Do tretice, Slovenská republika ako členský štát EÚ začala taktiež zavádzať do bežnej praxe

inteligentné meracie systémy (IMS). Technické funkcie inteligentných elektromerov pri správnom nastavení obchodných a iných pravidiel by mali bežných spotrebiteľov motivovať viac sa zaujímať o svoj koncový účet za dodávku energie. Ekonomicky motivované spotrebiteľské správanie by malo pomáhať aj elektroenergetickému systému ako takému, a to nielen pri udržiavaní výkonovej rovnováhy, ale aj pri presúvaní spotreby mimo špičkových odberov.

Nastavenie cenovej regulácie na Slovensku je však s využívaním funkcionalít IMS v bežnom živote odberateľov v kategórií domácností nekompatibilné.

K téme vplyvu štátu v otázke koncových cien elektriny a plynu je potrebné položiť si otázku, či štát nemá k dispozícii aj efektívnejšie nástroje na kontrolu koncových cien energií, než je cenová regulácia. Tú si totiž nemožno zamieňať so sociálnou politikou, nakoľko podnikanie v energetike je taktiež podnikaním, ktorého zmyslom má byť okrem iného aj tvorba zisku.

Vo všeobecnosti, štát by dokázal zásadným spôsobom ovplyvňovať účet bežnej domácnosti za elektrinu a plyn úpravou sadzby DPH.

Štát má rovnako priestor vplývať na cenotvorbu dodávateľských firiem, v ktorých má podiel. Dominantný hráč na trhu s plynom (Slovenský plynárenský priemysel, a.s.) je akciovou spoločnosťou so 100 %-nou účasťou štátu. Na trhu s plynom teda vie štát aj bez cenovej regulácie prostredníctvom SPP konať ako „price setter“ - teda ten, kto cenu vytvára a určuje. Naopak „price taker“, subjekt prijímajúci cenu, je každý konkurent SPP v snahe získať nového zákazníka do svojho portfólia.

V oblasti elektroenergetiky je štát obdobne jediným akcionárom Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s. - spoločnosti, ktorá zabezpečuje prenos elektrickej energie. Úpravou postavenia tejto firmy na osi medzi poskytovaním verejnej služby a maximalizáciou ziskovosti má štát taktiež priestor ovplyvniť koncovú cenu elektriny, a to bez toho, aby negatívne vplýval na podnikanie firiem v nemonopolnej činnosti dodávky. Okrem toho, zásadný vplyv na výšku koncovej ceny elektriny majú aj náklady, ktoré znášajú koncoví odberatelia v spojitosti s podporou výroby elektriny z domáceho uhlia, obnoviteľných zdrojov a kombinovanou výrobou. Úpravou legislatívneho rámca by sa štátu tiež vytvoril priestor na úpravu koncovej ceny, opäť bez netrhového zasahovania do podnikania v nemonopolných činnostiach. V neposlednom rade, hoci štát nemá manažérske právomoci v trojici dominantných dodávateľov elektriny (ZSE Energia,

Stredoslovenská energetika a Východoslovenská energetika), prostredníctvom svojich nominantov v predstavenstvách má ale priestor spolupodieľať sa na ich riadení.

Tému cenovej deregulácie tiež nemožno spájať výlučne s otázkou, aký bude mať vplyv na vývoj koncovej ceny. Dôležitým prínosom deregulácie je aj vytvorenie priestoru pre kreativitu dodávateľa tak, aby mohol v konkurenčnom boji o zákazníka prinášať inovatívne služby. Inými slovami, zákazník nemusí v konečnom dôsledku zaplatiť nevyhnutne menej, môže však za rovnaké peniaze získať širší balík služieb, a to aj nad rámec dodávky elektriny a plynu.

Z prieskumu realizovaného medzi dodávateľmi vyplynulo, že samotné regulované subjekty by zrejme maloobchodné ceny komodít okamžite nezvýšili. Napriek tomu, podstatná časť respondentov sa vyjadrila, že v krátkodobom horizonte by po deregulácii očakávala zvýšenie cenovej hladiny, a to pre domácnosti nasledovne:¹

- zdraženie koncovej ceny elektriny o + 1,79 %,
- zdraženie koncovej ceny plynu o + 2,16 %.

Ak by takto zdražili koncové ceny, z pohľadu domácností by šlo o minimálnu zmenu, pričom však hodnota nových služieb v deregulovanom prostredí by bola nesporne vyššia (za všetky spomenieme flexibilné tarify založené na technologických možnostiach IMS).

V neposlednom rade, do kontrastu sa dostávajú trhové podiely dominantných dodávateľov v segmentoch regulovaných zákazníkov (v roku 2014 v intervale 72,74 % - 88,92 % v závislosti od komodity a segmentu odberateľov) s hranicou trhového podielu max. 50 %, ktorá vyplynula z prieskumu ako moment, v ktorom možno hovoriť o dostatočne silnej konkurencii, ktorá dokáže chrániť odberateľa porovnateľne ako cenová regulácia.

Súčasne však treba doplniť, že energetický trh sa postupne liberalizuje už viac ako 10 rokov, pričom domácnosti ako posledný liberalizovaný segment majú de iure možnosť výberu dodávateľa od roku 2007. Rečnickou otázkou teda ostáva, či cenová regulácia v jej súčasnej podobe de facto nepodporuje udržiavanie status quo trhových podielov dominantných dodávateľov a nebráni rozvoju konkurencie.

---

¹ Ide o odhady vplyvu nárastov komoditných komponentov koncovej ceny (elektrina + 4,4 %, plyn + 3,3 %) na priemernú koncovú cenu pre domácnosti. Údaj o zmene komoditných komponentov vyplynul zo zistení dotazníkového prieskumu.

Prieskum názorov medzi dodávateľmi

Metodika

V období od 15. do 22. decembra 2015 prebiehal zber dát - názorov dodávateľov podnikajúcich v činnostiach dodávky elektriny a/alebo plynu zraniteľným odberateľom (domácnostiam a malým podnikom) na témy spojené s cenovou reguláciou činnosti dodávky a prípadnej deregulácie. Oslovení boli všetci relevantní dodávatelia daných komodít regulovaným segmentom zákazníkov, a to konkrétne všetci dominantní dodávatelia a ďalšie vybrané subjekty.² Zber dát prebiehal formou elektronického dotazníka.

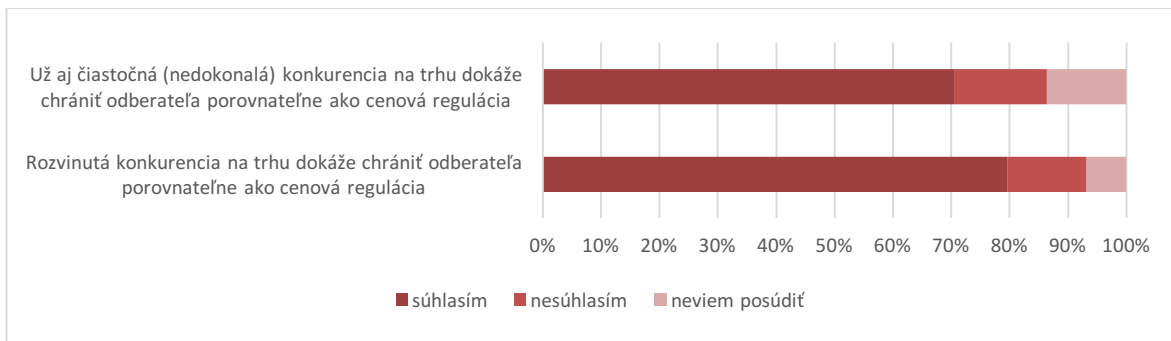
Z hľadiska trhových podielov respondentov, ktorí sa do prieskumu aktívne zapojili, možno štatistickú vzorku kvantifikovať nasledovne:

	Elektrina		Plyn	
Súhrnné trhové podiely štatistickej vzorky (2014)	Domácnosti	Malé podniky	Domácnosti	Malé podniky
	63,8 %	53,4 %	91,4 %	94,8 %

Základné zistenia dotazníkového prieskumu

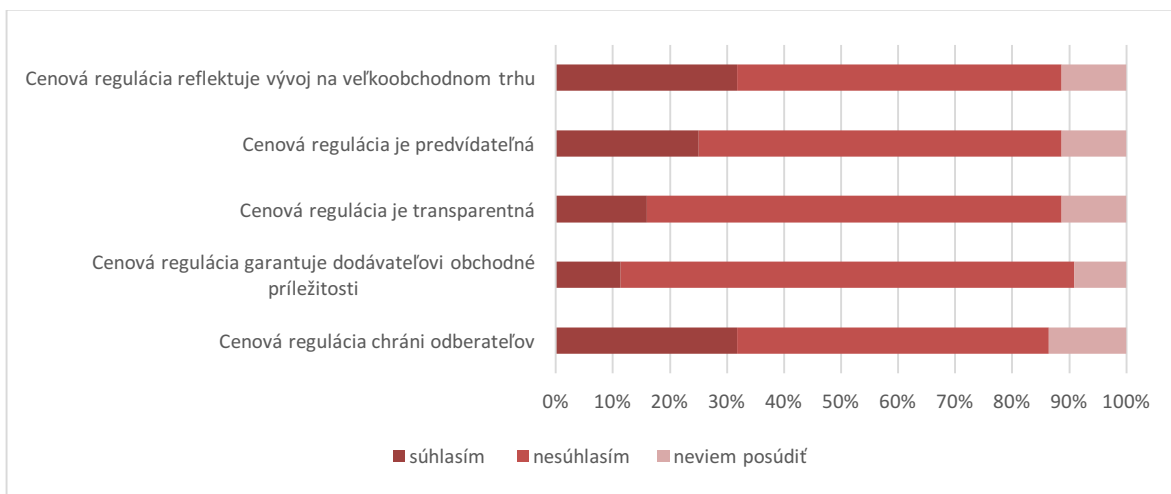
Základnou otázkou pri téme cenovej regulácie je jej opodstatnenosť. Z prieskumu medzi dodávateľmi vyplynulo, že rozvinutá konkurencia na trhu dokáže odberateľa chrániť porovnateľne ako cenová regulácia. Takýto názor zastávajú v hrubom vyjadrení 4 z 5 dodávateľov. Na druhej strane, zhruba dve tretiny respondentov sa vyjadrili súhlasne aj s tvrdením, že už i čiastočná (nedokonalá) konkurencia dokáže plniť ochranu odberateľa porovnateľne ako cenová regulácia.

² Oslovení dominantní dodávatelia: ZSE Energia, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s., Východoslovenská energetika, a.s. (vrátane sesterskej spoločnosti RWE Gas Slovensko, s.r.o.) a Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Okrem nich boli oslovení všetci členovia Združenia dodávateľov energií (ZDE), a to priamo prostredníctvom ZDE ako kontaktnej inštitúcie. Do prieskumu sa zapojili aj niektorí ďalší dodávatelia, ktorí nie sú členmi ZDE. Pre doplnenie informácie, spomedzi skupiny dominantných dodávateľov sa ako jediná spoločnosť napokon nezapojila Stredoslovenská energetika, a.s.

Dotazník sa dopytoval aj na vnímaný **maximálny trhový podiel dominantného dodávateľa** (resp. súhrnný trhový podiel niekdajších dominantných dodávateľov), pri ktorom možno konštatovať, že trh je prerozdelený medzi viacerých dodávateľov, ktorí si konkurujú medzi sebou do tej miery, aby konkurencia ako taká dokázala nahradiť úlohu cenovej regulácie v otázke ochrany spotrebiteľa. Za takýto maximálny trhový podiel označili respondenti **hranicu 50 %**.

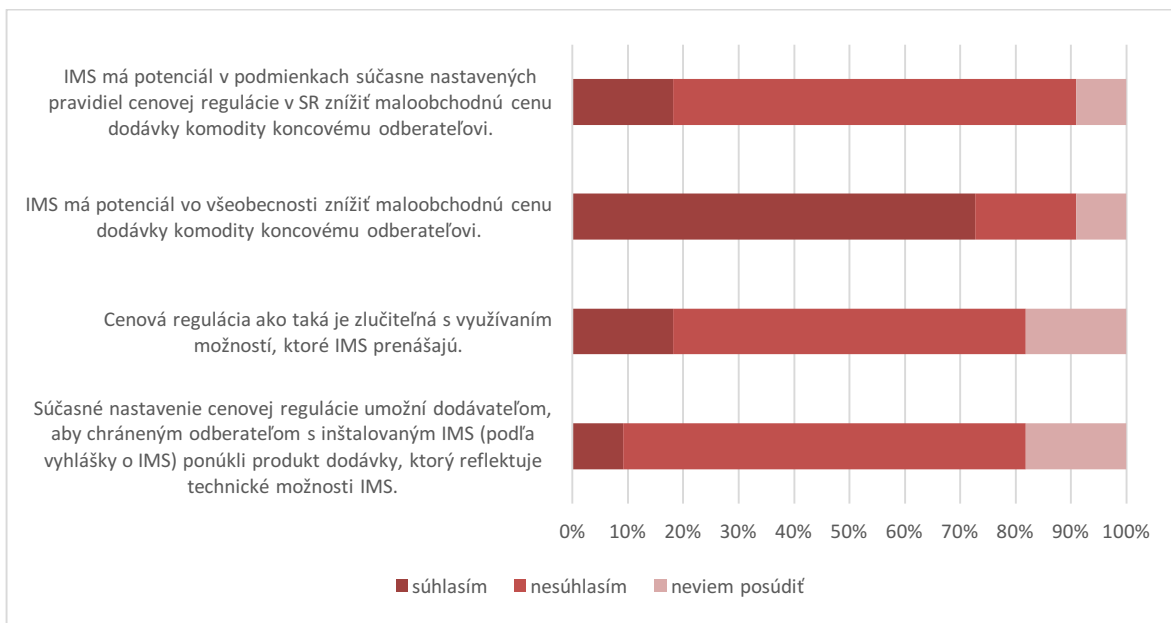
Cenová regulácia dodávok elektriny a plynu domácnostiam a malým podnikom vyvoláva medzi dodávateľmi viaceré otázky. Tie možno súhrnne formulovať ako otázku reálnej ochrany spotrebiteľa a na druhej strane otázku transparentnosti a predvídateľnosti výkonu cenovej regulácie v podmienkach Slovenskej republiky.

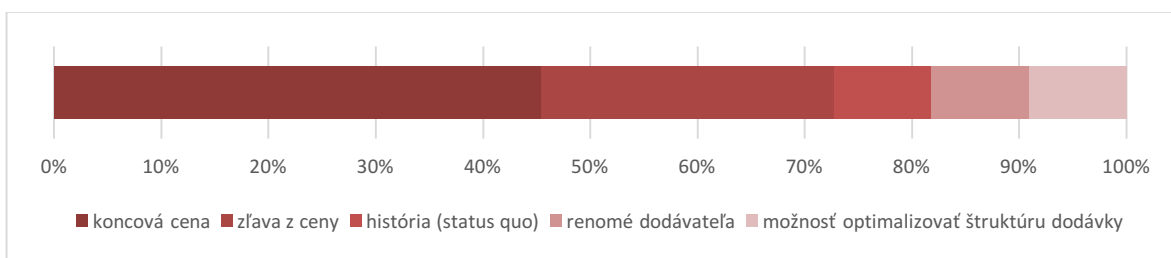
Konkrétnym príkladom, na ktorom možno ilustrovať rozpor medzi potenciálnym prínosom nových technológií a inovatívnych obchodných produktov na jednej strane a obmedzeniami vyplývajúcimi z cenovej regulácie na strane druhej, je využívanie inteligentných meracích systémov (IMS, smart metering). Prevažná časť dodávateľov sa zhoduje, že IMS ako technológia a meracie zariadenia

s príslušnými funkcionalitami majú potenciál znížiť koncovému odberateľovi maloobchodnú cenu komodity, ale prostredie a nastavenie procesov cenovej regulácie na Slovensku to reálne neumožňujú.

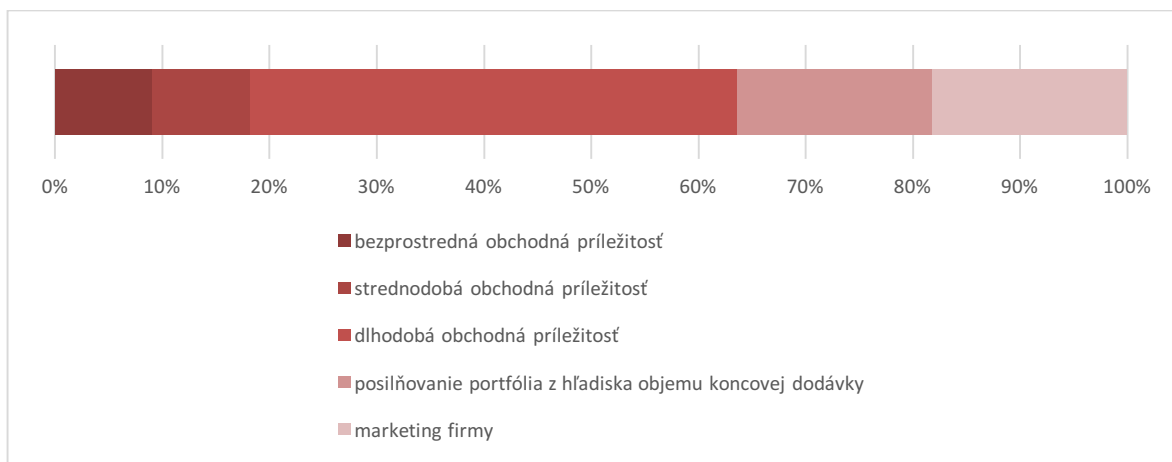

Práve cena a cenová výhoda (zľava) sú ale podľa dodávateľov hlavným kritériom odberateľov pri výbere konkrétneho dodávateľa a rozhodovaní sa pre konkrétny produkt:

Súčasne si však treba položiť otázku, aký podiel koncových odberateľov elektriny a plynu v segmente regulovaných zákazníkov možno považovať za „informovaných“ (pre účely prieskumu sa za informovaného považuje ten zákazník, ktorý sa aktívne zaujíma o svoj účet za energie, aktívne vyhľadáva a vyberá si spomedzi viacerých ponúk konkurujúcich si dodávateľov a súčasne má základnú vedomosť o zložení koncovej ceny elektriny/plynu z komoditnej a nekomoditnej časti). Podľa odhadu dodávateľov, **za „informovaných“ zákazníkov možno považovať 21,7 % odberateľov v domácnostiach a 27,8 % odberateľov v segmente malých firiem.**

Za hlavnú motiváciu dodávateľov pre podnikanie v činnosti dodávky elektriny/plynu pre regulovaný segment zákazníkov možno považovať **obchodnú príležitosť**, a to najmä dlhodobú:

Deklarované a uznané náklady na dodávku za rok 2014, a subjektívne vnímané maximálne oprávnené marže v scenári podnikania v cenovo deregulovanom prostredí (horná hranica vnímaného ideálneho primeraného zisku) vyjadruje tabuľka nižšie - ide o percentuálne vyjadrenia voči nákladom na nákup komodity na veľkoobchodnom trhu a nákladom na zabezpečenie dodávky:

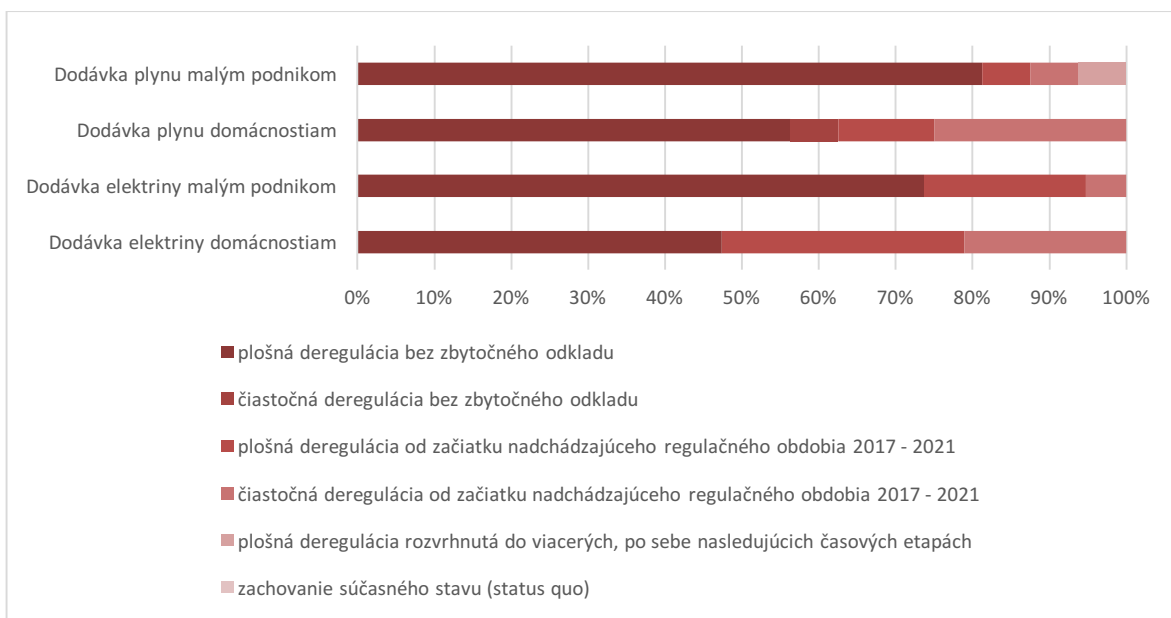
Komodita/segment	Reálne náklady na dodávku, vrátane primeraného zisku (2014)	Uznané náklady na dodávku, vrátane primeraného zisku (2014)	Rozdiel reálnych a uznaných nákladov a zisku (2014)	Horná hranica vnímaného ideálneho primeraného zisku
Elektrina/domácnosť	9,69 %	10,61 %	0,92 %	13,50 %
Elektrina/malý podnik	12,29 %	13,17 %	0,88 %	16,93 %
Plyn/domácnosť	N/A*	3,75 %**	N/A*	8,55 %
Plyn/malý podnik	N/A*	7,38 %**	N/A*	10,23 %

* - Štatistický údaj nedostupný, nakoľko Slovenský plynárenský priemysel, a.s. označil túto konkrétnu informáciu za predmet obchodného tajomstva. Vzhľadom na tržový podiel SPP v daných segmentoch by nemalo počítanie hodnoty iba na základe vstupov od ostatných dodávateľov plynu relevantnú výpovednú hodnotu.

** - Nakoľko SPP hodnotu uznaných nákladov na dodávku vrátane primeraného zisku za rok 2014 neuviedol so zdôvodnením, že ide o predmet obchodného tajomstva, dané hodnoty možno považovať za marže konkurentov SPP.

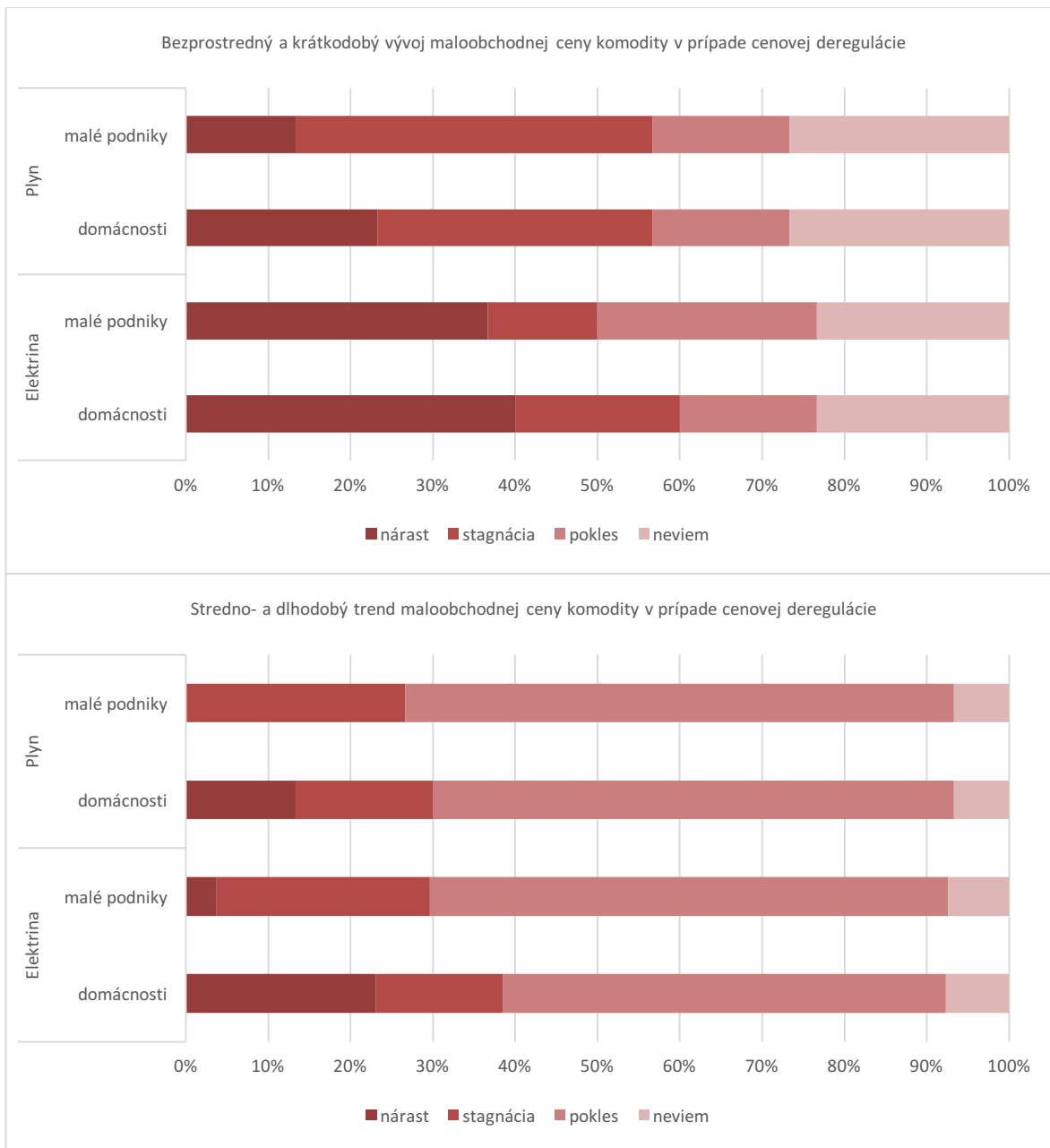
Interpretácia cenovej regulácie dodávky zemného plynu môže podľa tabuľky vyššie vyvolávať otázky. Na jednej strane možno rozumieť argumentu SPP o obchodnom tajomstve (vzhľadom na trhovú podiel firmy v regulovaných segmentoch zákazníkov). Súčasne však možno polemizovať o znaku kladu alebo záporu pred maržou SPP.³ Takéto otázky môžu vyvolávať deklarované náklady na dodávku, vrátane primeraného zisku, na strane konkurentov SPP. Títo totiž nie sú zaťažení nákladmi na nákup plynu cez dlhodobý kontrakt, vrátane klauzúl o minimálnych odobratých objemoch (take-or-pay). Tým môže vzniknúť situácia, kedy na základe prevzatého cenového rozhodnutia pre SPP dokážu s výrazne nižšími nákladmi vykázať síce kladné, ale v prípade dodávok pre domácnosti veľmi nízke percentuálne vyjadrenie uznaných nákladov.

Odpoveďou na otázky, ktoré cenová regulácia činnosti dodávky elektriny a plynu vyvoláva, je podľa samotných dodávateľov deregulácia. V prípade malých podnikov sa prevažná väčšina respondentov vyslovila za dereguláciu bez zbytočného odkladu. V prípade domácností je paleta postojov rôznorodejšia, pričom významnejšia časť respondentov referovala aj k čiastočnej deregulácii, resp. k deregulácii od nadchádzajúceho regulačného obdobia 2017 - 2021:

³ Nad rámec dotazníkového prieskumu a pre doplnenie argumentu možno poukázať na vývoj niektorých základných finančných ukazovateľov SPP, ktoré možno odvodiť z údajov zverejnených vo verejnom registri účtovných závierok. Napr. za rok 2014 dosiahla „EBITDA marža“ -6,94 %, prevádzková marža -7,56 %, hrubá tvorba zdrojov z prevádzkovej činnosti -93,5 mil. eur alebo samotná EBITDA -107,1 mil. eur.

Otázkou ostáva, ako by na prípadný scenár deregulácie reagovali maloobchodné ceny komodity. Zo zistení prieskumu vyplýva, že komoditná časť koncovej ceny elektriny/plynu by mohla rásť predovšetkým domácnostiam. Je však potrebné pripomenúť, že scenár nárastu maloobchodnej ceny komodity nie je jediným, ktorí by respondenti očakávali. Významná časť by napríklad predpokladala stagnáciu:

V neposlednom rade sa dotazník dopytoval aj na hypotetickú bezprostrednú reakciu jednotlivých dodávateľov, ak by došlo k cenovej deregulácii. Väčšina by cenník bezprostredne neupravovala:

Komodita/segment	Podiel dodávateľov, ktorí by cenník neupravili	Dodávatelia, ktorí by cenník upravili, by cenu komodity zvýšili o:
Elektrina/domácnosť	71,43 %	+ 4,4 %
Elektrina/malý podnik	64,29 %	+ 5,6 %
Plyn/domácnosť	64,29 %	+ 3,3 %
Plyn/malý podnik	85,71 %	+ 2,2 %

Súvislosti: Cenová regulácia dodávky elektriny a zemného plynu

Prijatím *Zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach* (Zákon o regulácii) bola legislatívne zavedená cenová regulácia dodávky elektriny a zemného plynu zraniteľným odberateľom. Podľa § 2 písm. l) Zákona o regulácii je zraniteľným odberateľom odberateľ elektriny v domácnosti, odberateľ plynu v domácnosti a malý podnik⁴. Rozsah a spôsob vykonávania cenovej regulácie je súčasťou nadväzujúcej legislatívy, a to najmä cenových vyhlášok Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) a cenových rozhodnutí ÚRSO pre jednotlivé regulované subjekty vykonávajúce činnosť dodávky.

Okrem toho, že plošná cenová regulácia pre zraniteľných odberateľov vychádza z primárnej legislatívy, jej zástancom je i samotný regulátor ÚRSO. Podľa zverejneného návrhu Regulačnej politiky, ktorá sa má po schválení aplikovať v regulačnom období 2017 - 2021, jedným z hlavných dôvodov uplatňovania plošnej cenovej regulácie nemonopolnej činnosti dodávky je ochrana zraniteľných odberateľov, a to z titulu ich nedostatočnej trhovej pozície, ale všeobecne aj pre nízku mieru informovanosti odberateľov a nedostatočne rozvinutý trh. Ambíciou je podľa regulátora udržiavať ceny energií nielen na nízkej, ale aj stabilnej úrovni, zatiaľ čo cenová regulácia sa nemá vykonávať pod úroveň nákladov. Úrad obhajuje opodstatnenosť regulácie aj tým, že nemá negatívne dôsledky na progres v liberalizácii trhu, hospodársku súťaž, konkurenciu na trhu a možnosť zmeny dodávateľa.⁵

Úrad reguluje dodávky elektriny a plynu prostredníctvom metódy cenového stropu, t.j. stanovuje maximálnu výšku ceny dodávky, ktorá obsahuje okrem pokrytia nákladov⁶ aj maximálnu výšku

---

⁴ Podľa § 2 písm. k) Zákona o regulácii sa pod malým podnikom rozumie koncový odberateľ elektriny s celkovou ročnou spotrebou elektriny najviac 30.000 kWh za predchádzajúci rok alebo koncový odberateľ plynu s celkovou ročnou spotrebou plynu nižšou ako 100.000 kWh za predchádzajúci rok.

⁵ Pre ilustráciu a doplnenie, ÚRSO v návrhu novej regulačnej politiky spomína aj možnosť odberateľa odmietnuť regulovanú cenu dodávky a kúpiť si komoditu so zárukou pôvodu, ktorú ÚRSO vydáva výrobcam elektriny z obnoviteľných zdrojov (OZE). Je ale potrebné podotknúť, že nie je úplne jasné, na aké legislatívne ustanovenie sa úrad pri danom konštatovaní odvoláva.

⁶ Podľa § 4 ods. 1 písm. a) Vyhlášky o cenovej regulácii v elektroenergetike sa za oprávnené ekonomické náklady považujú náklady na obstaranie elektriny pri dodávke elektriny zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia elektriny v domácnosti a malé podniky, vrátane nákladov na vyrovnanie odchýlky zraniteľným odberateľom pri dodávke elektriny zraniteľným odberateľom.

zisku dodávateľov. V súlade s vyhláškami o cenovej regulácii v elektroenergetike a v plynárenstve sú najvyššie hodnoty primeraného zisku určené nasledovne:

Komodita / odberateľ	Relatívny strop	Absolútny strop
Elektrina / domácnosť	8 % z celkovej ceny dodávky bez odchýlky	3,00 EUR / MWh
Elektrina / malý podnik	16 % z celkovej ceny dodávky bez odchýlky	8,00 EUR / MWh
Plyn / domácnosť	5 % z nákladov na nákup plynu	1,50 EUR / MWh (0,01589 EUR / 100 m ³)
Plyn / malý podnik	10 % z nákladov na nákup plynu	3,00 EUR / MWh (0,03178 EUR / 100 m ³)

Cenová regulácia v elektroenergetike a trhové podiely

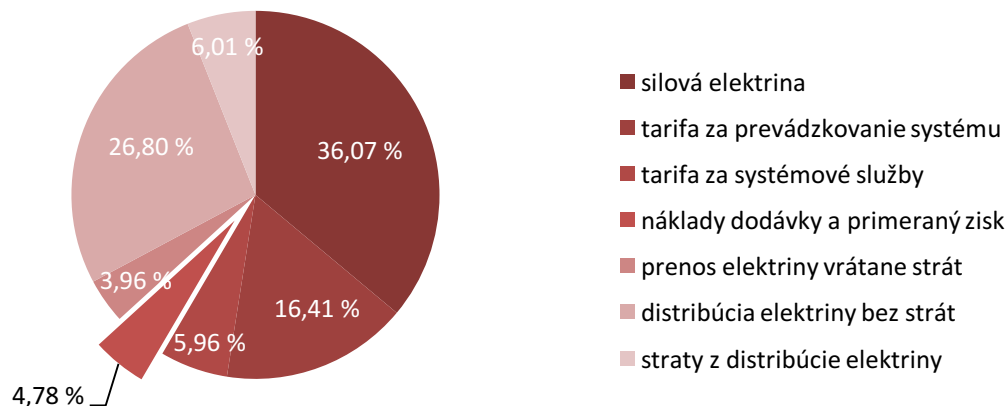
Okrem už spomenutého *Zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii*, cenová regulácia v elektroenergetike vychádza najmä z *Vyhlášky ÚRSO č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike*. Tá špecifikuje spôsob výpočtu maximálnej ceny⁷ a podmienky uplatňovania maximálnych cien za dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov.

Maximálne ceny za dodávku pre domácnosti sú 2-zložkové a pozostávajú z mesačnej platby za odmerné miesto a ceny za elektrinu odobratú v nízkom alebo vysokom pásme. Úradom stanovená maximálna cena je v zmysle jednotlivých cenových rozhodnutí ÚRSO pre konkrétne regulované subjekty záväzná. Jediným priestorom pre jej úpravu je jej zníženie (napr. zľava voči cenníku, dominantného dodávateľa, zľava pri podpise zmluvy s viazanosťou a pod.).

⁷ Maximálna cena sa stanovuje na základe:

- aritmetického priemeru denných cien oficiálneho kurzového lístka produktu F PXE SK BL Cal-t,
- koeficientu v % - maximálne vo výške 12 % na pokrytie plánovaného diagramu dodávky pre domácnosti,
- náklady na odchýlky súvisiace s dodávkou.

Štruktúra ceny elektriny pre domácnosti v roku 2014 bez DPH

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014

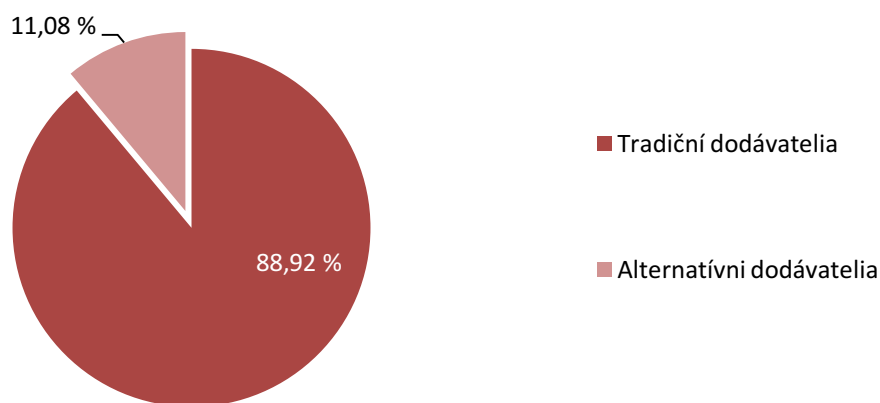
Náklady na dodávku elektriny a primeraný zisk dosiahli v roku 2014 podiel na koncovej cene pre domácnosti bez DPH podiel 4,78 %. Treba však zdôrazniť, že zo štatistiky nie je samostatne extrahovateľný „primeraný zisk“.

Trhové podiely v elektroenergetike

V činnosti dodávky elektriny zraniteľným odberateľom dominujú aj niekoľko rokov po otvorení trhu tzv. tradiční dodávateľia (ZSE Energia, Stredoslovenská energetika a a Východoslovenská energetika). V segmente domácností v roku 2014 disponovali súhrnným trhovým podielom 88,92 %, v segmente malých podnikov 75,46 %. Zvyšok tvoria súhrnne trhové podiely ostatných dodávateľov, ktorí začali v činnosti dodávky elektriny pôsobiť po otvorení trhu (okrem troch dominantných dodávateľov pôsobilo v roku 2014 v segmente domácností ďalších 11 firiem, resp. ďalších 9 hráčov).

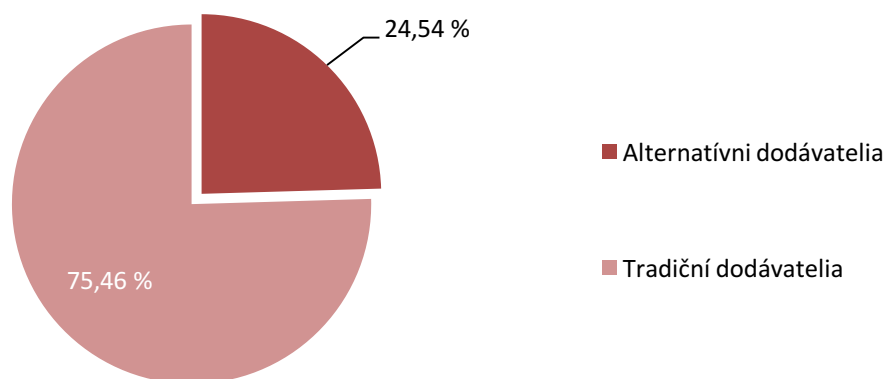

Dodávateľia elektriny domácnostiam v roku 2014

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014

Dodávateľia elektriny malým podnikom v roku 2014

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014

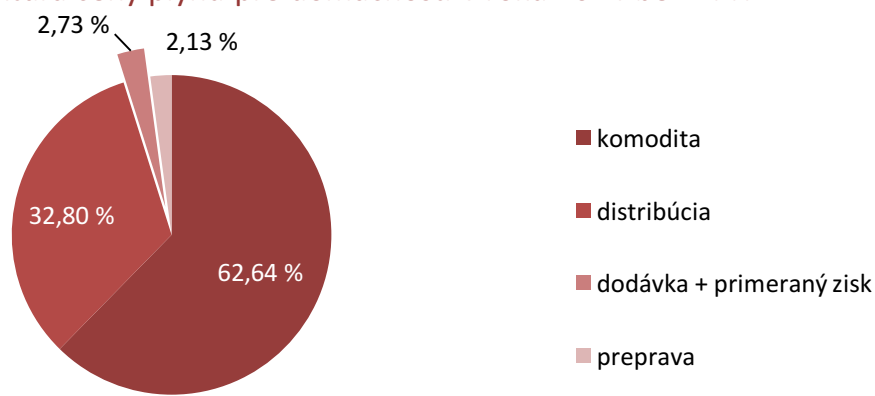
Cenová regulácia v plynárenstve a trhové podiely

Obdobne ako v elektroenergetike, z pohľadu cenovej regulácie v plynárenstve je okrem zákona o regulácii kľúčová *Vyhláška ÚRSO č. 193/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia*

v plynárenstve. Jej obsahom je aj rámec pre výkon cenovej regulácie dodávky plynu domácnostiam⁸ a malým podnikom.

Rozdielom však je, že v plynárenstve sa reguluje maximálna cena dodávky plynu len pre Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (SPP) s tým, že toto jediné cenové rozhodnutie je záväzné aj pre ostatné subjekty pôsobiace na trhu s plynom. Konkurenti SPP (alternatívni dodávatelia) následne v praxi nastavujú svoju cenotvorbu formou zľavy voči cenám dominantného (tradičného) SPP.

Štruktúra ceny plynu pre domácnosti v roku 2014 bez DPH

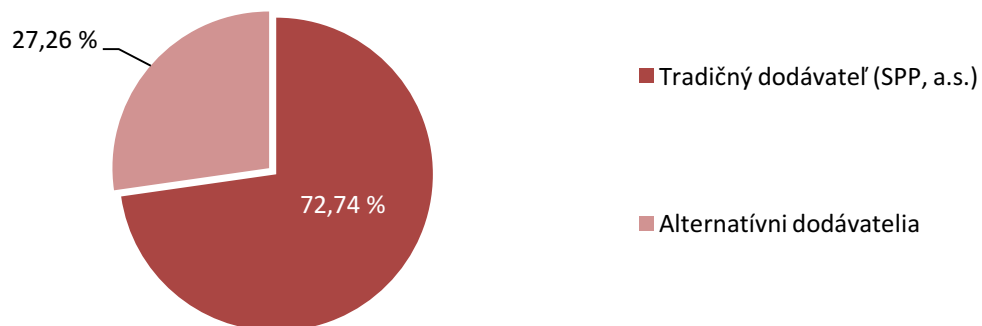

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014

Jediným dominantným dodávateľom na trhu s plynom je Slovenský plynárenský priemysel, a.s., a to s výrazne prevažujúcimi trhovými podielmi ako v segmente domácností, tak i v segmente malých podnikov. Okrem tradičného dodávateľa ponúkalo dodávku plynu v roku 2014 ďalších 14 alternatívnych (konkurenčných) hráčov.

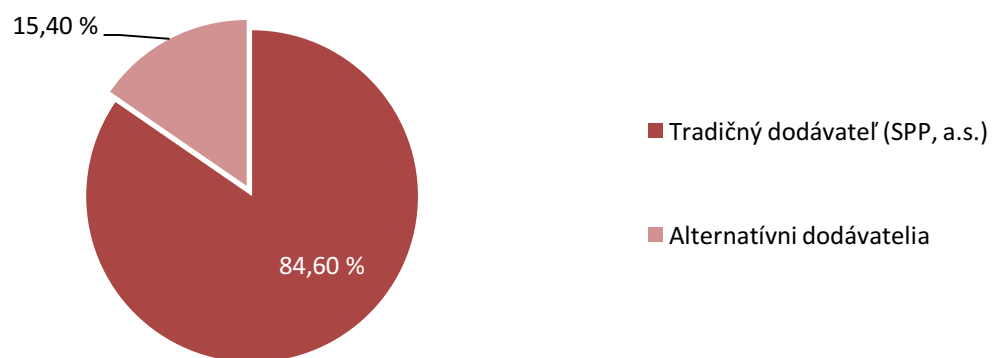
⁸ Odberateľom plynu v domácnosti je pre účely Vyhlášky o cenovej regulácii v plynárenstve odberateľ plynu v domácnosti so spotrebou plynu za 12 po sebe nasledujúcich mesiacov najviac 68.575 kWh.

Dodávateľia plynu pre domácnosti v roku 2014

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014

Dodávateľia plynu malým podnikom v roku 2014

Graf - zdroj dát: Výročná správa ÚRSO 2014